

AMBASSADE DER NEDERLANDEN

DEB.	B764/72	17 Jan 1955
PROJ.	113/46	7080-225-99
DOSS.	42115	

meer veel spaar

retour met retour's.

B/CR

No. 7755-154 GS/52

ROME, 14 Januari 1955

K 18 / 1

Onderwerp: Militair materiaal door

VIA P.S. MANCINI 2

Indonesië besteld in het buitenland.

S

GEHEIM

via DEU retour DBI/72

Met verwijzing naar Uwer Excellentie's missive van 20 December 1954, N° 160221-6876 GS/1256, heb ik de eer Haar te berichten, dat gedurende mijn afwezigheid met verlof de Tijdelijk Zaakgelastigde de uitvoering van de daarin vervatte instructie heeft aangehouden, op grond van de naar mijn mening zeer juiste overweging, dat een dergelijke uiterst delicate aangelegenheid beter op zo hoog mogelijk niveau kon worden opgenomen. Ik heb derhalve onmiddellijk na mijn terugkeer deze zaak ter hand genomen, doch tengevolge van de overbezetting van de Italiaanse Ministers bij het bezoek van de Franse Premier hier ter stede eerste Vrijdagmorgen 14 Januari terzake een onderhoud kunnen verkrijgen met de Italiaanse Minister van Buitenlandse Zaken.

Alvorens Uwer Excellentie te rapporteren over het verloop van dit onderhoud, moge ik mij veroorloven naar aanleiding van de inhoud van de in hoofde dezes genoemde missive een aantal opmerkingen te maken, welke Uwer Excellentie - naar ik hoop - de in deze gevolgde procedure zullen verduidelijken :

zoals uit de slotalinea blijkt, vormt Uwer Excellentie's instructie aan mij onderdeel van een circulaire aan een aantal van Hr. Ms. vertegenwoordigers in landen, welke zich met de fabricatie van wapentuig voor Indonesië bezig houden. Dit maakt begrijpelijk, dat geen aandacht kon worden besteed aan de bijzondere situatie in ieder afzonderlijk land. Ik moge mij derhalve veroorloven allereerst enige misvattingen betreffende Italië recht te zetten, die vermoedelijk voortspruiten uit de omstandigheid dat geen visie aan het Bureau West-Europa zal zijn gegeven. In Italië heerst een zeer aanzienlijke werkloosheid, terwijl de wapenindustrie, zowel als de scheepsbouw-capaciteit onvoldoende van orders zijn voorzien, zodat het wegvallen van de Indonesische orders een niet onaanzienlijk economisch nadeel zou opleveren. Ik meen dit te mogen illustreren aan de hand van Uwer Excellentie's opmerking inzake de in Italië in aanbouw zijnde 4 fregatten, c.q. torpedobootjagers. Opschorting of annulering van de orders

*de onvol-
den fregat-
bootjagers*

Zijner Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken
's- GRAVENHAGE

zou niet..

zou niet alleen aanzienlijke financiële moeilijkheden voor de betrokken werven opleveren, maar wegens het overwegend aantal communisten op de meeste Italiaanse scheepsbouw-werven waarschijnlijk ook nog sociale onrust veroorzaken. Van een "overvloed van lopende orders bij de betrokken scheepsbouw-maatschappijen" is in Italië allerm minst sprake: aanzienlijke subsidies van Regeringswege, een "off-shore" bouwprogramma, hebben niet kunnen verhinderen dat de bezetting van de Italiaanse werven geheel onvoldoende is gebleven, zodat vaak weinig on-orthodoxe middelen te baat moeten worden genomen om althans enige bezetting van deze werven te verkrijgen.

Dit brengt met zich mee, dat bij een verder insisteren onzerzijds, met name op de fregatten, allicht de vraag zou opkomen, of Nederland bereid of genegen zou zijn op enigerlei wijze schadevergoeding te geven voor de gederfde winst.

Voor wat de in Uwer Excellentie's missive alleen in het algemeen genoemde munitie-bestellingen betreft, is de eventuele uitvoering van het verzoek onzerzijds niet alleen afhankelijk van de "goodwill" van de Italiaanse Regering, maar eveneens van de mogelijkheden welke de wetgeving op dit terrein aan de Italiaanse Regering toekent. Ik heb mij derhalve eerst terzake georiënteerd, teneinde te voorkomen, dat ik onmiddellijk tot antwoord zou krijgen, dat de Italiaanse Regering van goeden wille was doch buiten machte om ons terwille te zijn zonder nieuwe wetgevende maatregelen, die uiteraard niet op korte termijn kunnen worden genomen. Het is mij gebleken, dat de Italiaanse Regering via de weg van de exportvergunningen, die niet alleen het Ministerie van Buitenlandse Handel en dat van Defensie, maar ook het Ministerie van Buitenlandse Zaken moeten passeren, bij machte is export van wapens en munitie van het kaliber uitgaande boven 90 mm te verbieden.

Voorts heb ik gemeend na te moeten gaan welke medewerking andere landen hier hebben ondervonden bij analoge verzoeken. De Amerikaanse Ambassade heeft mij desgevraagd vertrouwelijk en omstandig verslag uitgebracht van de destijds gedane pogingen om wapenexport naar de communistische opstandelingen in Guatemala te verbieden. Bij die gelegenheid is het nodig geweest om bijzonder zware druk, zoals dreiging met "congressional action", afsnijding van "off-shore" orders, enz. enz. te bezigen om een reeds ingeladen verscheping van wapens en munitie te stoppen. Het behoeft geen betoog, dat Nederland, in tegenstelling met Amerika, generlei drukmiddelen tot het verkrijgen van Italiaanse medewerking ter beschikking staan, zodat wij geheel aangewezen zijn op de "goodwill" van de Italiaanse Regering.

In dit verband is het wellicht nuttig aan te tekenen, dat in het Guatemalaanse geval de Italianen hun aanvankelijke weige-

ring.....

weigering om actie te ondernemen gronden op twee overwegingen: 1° de geannuleerde bestellingen zouden onmiddellijk door Guatemala achter het IJzeren Gordijn worden geplaatst, waardoor niets concreets zou worden bereikt en alleen de economie van Italië worden benadeeld; 2° een individueel verzoek, ofschoon van een bevriende mogendheid, was veel bezwaarlijker in te willigen dan wanneer een verplichting tot schorsing van wapenleveringen in het kader van bij voorbeeld de NATO zou worden geeist.

Tenslotte moge nog worden bedacht, dat uitlekken van de demarche bij de Indonesiërs waarschijnlijk zou leiden tot represailles van Indonesische zijde tegenover de Nederlandse belangen, waarvan de omvang ver uitgaat boven het mogelijke nadeel, dat de elders bestelde wapenen aan de Nederlandse belangen in Nieuw Guinea zouden kunnen toebrengen.

Uwe Excellentie zal op grond van het bovenstaande willen begrijpen dat ik mijn demarche voorlopig uitsluitend mondeling heb gedaan zonder achterlating van een memorandum of aide mémoire en generlei specifieke maatregelen heb gevraagd, doch uitsluitend heb verzocht of de Italiaanse Regering zou willen nagaan, op welke wijze zij de Nederlandse Regering in dit opzicht van dienst zou kunnen zijn.

De munitie en wapenbestellingen heb ik niet gespecificeerd, doch verwijzend naar de van Italiaanse zijde zelf welwillend verstrekte gegevens alleen een lijst achtergelaten van de vier bij Ansaldo bestelde korvetten en fregatten.

Minister Martino heeft toegezegd de aangelegenheid te zullen doen onderzoeken en terzake contact te zullen opnemen met de Minister van Scheepvaart.

Ik ben voornemens de zaak in dezelfde algemene termen nog met een verantwoordelijk Hoofdamtenaar op het Ministerie van Buitenlandse Zaken te bespreken, doch zou voorlopig, in verband met de zeer aanzienlijke complicaties van enigerlei actie door de Italiaanse Regering, het hierbij willen laten, in afwachting van Uwer Excellentie's nadere instructies.

De Ambassadeur,

Glunson

(Dr. H. N. BOON.)

*met
andere verstande dat we
Rome op de hoogte hielden
het resultaat in andere
hoofdstukken. 5/1*

*to be considered
van min.*